

HRVATSKI SABOR

KLASA: 018-01/20-01/06

URBROJ: 65-20-02

Zagreb, 3. prosinca 2020.

Hs**NP*018-01/20-01/06*65-20-02**Hs

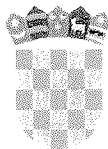
**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s točkom 6. podtočkom 8. Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini ("Narodne novine", broj 118/18), dostavilo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, aktom od 27. studenoga 2020. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO VANJSKIH
I EUROPSKIH POSLOVA

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	01-12-2020		
Klasifikacijski oznaka:	012-01/20-01/06		Org. jed.
			65
Urudžbeni broj:	521-20-01/1		Prih. Vrij.
			-

KLASA: 018-02/20-20/1
URBROJ: 521-IV-01-01-20-67
Zagreb, 27. studenog 2020.

Hs**NP*018-01/20-01/06*521-20-01**Hs

HRVATSKI SABOR
g. Gordan Jandroković,
predsjednik

PREDMET: Izvješće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu
- *dostavlja se*

Poštovani gospodine predsjedniče,

sukladno Deklaraciji Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini (NN 118/2018, čl.6. st.8.), u prilogu dostavljamo Izvješće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu.

S poštovanjem,

dr. sc. Gordan Grlić Radman

Proslijedeno na znanje:

- gospođi mr. sc. Zdravki Bušić,
predsjednici Odbora Hrvatskoga sabora
za Hrvate izvan Republike

Izvješće o provedbi Deklaracije o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu

Deklaracija o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Deklaracija) donesena je u Hrvatskom saboru 14. prosinca 2018. (Narodne novine 118/2018). Oslanjajući se na Ustav i na druge pozitivne propise koji dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamče osobitu skrb i zaštitu hrvatske države, Deklaracija u svojoj preambuli naglašava važnost jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda i njihove legitimne i razmjerne zastupljenosti te potvrđuje potporu Bosni i Hercegovini na njezinu europskom i euroatlantskom putu.

U svrhu realizacije ustavnih, zakonskih i strateških dokumenata te međunarodnih obveza Hrvatske u odnosu na Hrvate u Bosni i Hercegovini te daljnjeg jačanja odnosa s tom državom, Hrvatski je sabor pred nadležna nacionalna tijela postavio određene ciljeve i zadaće. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova određeno je kao tijelo koje Hrvatskom saboru jednom godišnje podnosi izvješće o ostvarivanju ciljeva navedenih u Deklaraciji te je u tom kontekstu za potrebe izrade predmetnog izvješća za 2019. godinu prikupilo očitovanja nadležnih nacionalnih tijela o realizaciji ciljeva koje pred njih postavlja Deklaracija.

U svom djelovanju Hrvatska podupire suverenitet, integritet i teritorijalnu cjelovitost Bosne i Hercegovine, kao države dvaju entiteta i triju konstitutivnih naroda i ostalih građana. Također, Hrvatska podupire institucije svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini u izvršavanju i provedbi načela Ustava Bosne i Hercegovine, radi jačanja unutarnje stabilnosti i povjerenja u domaće institucije. Svestrani partnerski odnosi s Bosnom i Hercegovinom, jednakopravnost Hrvata kao jednog od triju konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini te njezin euroatlantski put glavne su odrednice pristupa Vlade. Hrvatska je stalan i pouzdan partner Bosni i Hercegovini, kako zbog dobrosusjedskih odnosa, tako i zbog Hrvata kao jednog od njezinih triju konstitutivnih naroda.

Realizacija pune jednakopravnosti hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini pridonosi boljitku i stabilizaciji čitave Bosne i Hercegovine, a posljedično i šireg područja jugoistočne Europe. Za postizanje trajne stabilnosti i funkcionalnosti cjelokupne Bosne i Hercegovine nužna je stvarna ravnopravnost svih triju konstitutivnih naroda. Vlada je stoga kontinuirano usmjerena na poboljšanje položaja i unapređenje života hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti predsjednika Vlade

Predsjednik Vlade Andrej Plenković aktivno se tijekom 2019. godine zauzimao za stabilnost i funkcionalnost Bosne i Hercegovine te njezina ustavnog okvira, kojeg je polazište puna ravnopravnost triju konstitutivnih naroda. Osim što je predsjednik Vlade sudjelovao na gospodarskim i kulturnim manifestacijama, konferencijama i okruglim stolovima te drugim događanjima, održavane su redovite konzultacije s legitimnim predstavnicima hrvatskog

naroda u Bosni i Hercegovini, s predsjednikom Hrvatskog narodnog sabora i predsjednikom Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine Draganom Čovićem, a i s drugim političkim i vjerskim dužnosnicima.

Predsjednik Vlade pratio je putem redovitih konzultacija s vodstvom hrvatskog naroda aktualnu političku situaciju u susjednoj i prijateljskoj Bosni i Hercegovini te zagovarao žurne promjene Izbornog zakona koje bi osigurale jednakopravnost triju konstitutivnih naroda i svih građana te zemlje. U svojim javnim istupima u hrvatskim, bosanskohercegovačkim i europskim medijima, predsjednik Vlade kontinuirano je isticao potporu europskom putu Bosne i Hercegovine, a isto tako i hrvatsko zauzimanje za ravnopravnost hrvatskog naroda kao konstitutivnoga. Na sastancima s visokim dužnosnicima država članica Europske unije, s dužnosnicima europskih institucija, Sjevernoatlantskog saveza, Ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih organizacija predsjednik Vlade zauzimao se tijekom 2019. godine za europski i transatlantski put Bosne i Hercegovine, uz potporu reformama i ispunjavanju pristupnih kriterija kako bi država podigla razinu spremnosti za ulazak u Europsku uniju, a isto tako i za punu ravnopravnost hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Na sjednicama Vlade tijekom 2019. godine pružana je snažna politička te institucionalna potpora strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini: Sveučilištu u Mostaru, Sveučilišnoj kliničkoj bolnici i Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru te drugim ustanovama, uključujući institucije Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini (domovi zdravlja, vrtići, škole, biskupije, samostani i dr.). Redovitim posjetima te nazočnošću pri potpisivanju ugovora o potpori institucijama obrazovanja, zdravstva, kulture, medija i institucijama Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini u rujnu 2019. godine, predsjednik Vlade dao je potporu brojnim projektima od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, osobito za obrazovanje i zapošljavanje, za njegovanje tradicije i kulture te za zaustavljanje iseljavanja Hrvata i njihov ostanak u Bosni i Hercegovini te povratak u nju.

U studenom 2019. predsjednik Vlade telefonski je razgovarao s članom Predsjedništva Bosne i Hercegovine Miloradom Dodikom i zauzeo se za promjenu trase autoceste Beograd – Banja Luka, koja je trebala prolaziti kroz Garevac, Čardak i Donje Kladare, preko mjesta gdje su novoizgrađene i obnovljene kuće većinom hrvatskog stanovništva koje se vratilo nakon rata u Republiku Srpsku. Uz potporu predsjednika Vlade završena je izgradnja mosta Svilaj i započeta je izgradnja novog mosta kod Gradiške.

Na 3. sjednici 2. saziva Savjeta Vlade za Hrvate izvan Republike Hrvatske, predsjednik Vlade posebno se osvrnuo na potporu projektima Hrvata u Bosni i Hercegovini, koja je povećana za više od 50 posto. Pritom je istaknuo da je u Bosni i Hercegovini potrebno riješiti anomalije kako se ne bi događale situacije u kojima se preglasavaju Hrvati prigodom izbora u ključna predstavnička tijela Bosne i Hercegovine, što ne pridonosi skladnim odnosima među narodima ni dobrom funkcioniranju institucija. Posebno je naglašeno da ne postoji druga država u Europi koja se uz toliko znanja i želje zalaže da Bosna i Hercegovina bude visoko na dnevnom redu u tijelima Europske unije.

Nakon što su, uz veleposlanstvo i tri generalna konzulata, godine 2018. otvoreni i konzulati u Livnu i Vitezu, kontinuirano se prate aktualna zbivanja u Bosni i Hercegovini. Predsjednik Vlade održavao je tijekom 2019. redovan kontakt s hrvatskim diplomatskim i konzularnim predstavnicima u Bosni i Hercegovini, s visokim državnim i lokalnim dužnosnicima u Bosni i Hercegovini, iz redova hrvatskog i drugih konstitutivnih naroda, a i s dužnosnicima Katoličke Crkve u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, radi poboljšanja položaja hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Vlada je u prosincu 2019. prihvatila Program hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, u kojem se među aktivnostima nalazi i daljnje zauzimanje za mogući napredak Bosne i Hercegovine prema statusu kandidata.

Najznačajnije aktivnosti:

- **14. ožujka 2019.** predsjednik Vlade sudjelovao je na otvorenju znanstveno-stručnog skupa „Europski ustav za Bosnu i Hercegovinu“ u Neumu, koji su organizirali Hrvatska akademija za znanost i umjetnost Bosne i Hercegovine, Rektorski zbor Republike Hrvatske i Sveučilište u Mostaru. Istaknuo je potporu Hrvatske europskom putu Bosne i Hercegovine i osiguravanju ravnopravnosti konstitutivnih naroda.
- **15. ožujka 2019.** predsjednik Vlade u svojim izjavama za javnost odlučno je odbacio optužbe ministra sigurnosti Bosne i Hercegovine Dragana Mektića i navode po kojima su hrvatske obavještajne službe naoružavale radikalne islamiste u Bosni i Hercegovini.
- **27. travnja 2019.** predsjednik Vlade sudjelovao je na 13. saboru Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine u Mostaru, gdje je izrazio snažnu potporu državi Bosni i Hercegovini i svim konstitutivnim narodima koji u njoj žive, što je stalna, čvrsta i jasna politika Hrvatske. Tom je prigodom naglasio da je Hrvatskoj posebno važno da se odluke u Bosni i Hercegovini donose na temelju političke volje svih njezinih konstitutivnih naroda, odnosno svih njezinih građana. Posebno je istaknuta važnost jačanja trgovinskih odnosa i potpora Hrvatske europskom putu Bosne i Hercegovine.
- **7. lipnja 2019.**, prigodom službenog posjeta predsjednika Europske komisije Jean-Claudea Junckera, predsjednik Vlade je, u najavi hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije i ambicijama za organiziranje summita s državama jugoistoka Europe, u svojim razgovorima istaknuo da je Hrvatskoj posebno važna Bosna i Hercegovina, kao zemlja koja je Hrvatskoj najbliža i u kojoj su Hrvati jedan od konstitutivnih naroda.
- **18. srpnja 2019.** predsjednik Vlade primio je predsjednika Hrvatskog narodnog sabora Bosne i Hercegovine Dragana Čovića, s kojim je razgovarao o političkoj situaciji u Bosni i Hercegovini i o izazovima formiranja vlasti na svim razinama te o izmjeni Izbornog zakona.
- **30. kolovoza 2019.** predsjednik Vlade primio je zamjenika predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, predsjednika Hrvatskog narodnog sabora i Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine Dragana Čovića. Na sastanku je izražena snažna predanost hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini njezinu uključivanju u

EU i NATO te potpora Hrvatske tim ciljevima, koji trebaju omogućiti stabilnost, mir te gospodarski i razvojni napredak Bosne i Hercegovine.

- **6. rujna 2019.** predsjednik Vlade se, zajedno s ministrom vanjskih i europskih poslova Gordanom Grlićem Radmanom, susreo s biskupom banjolučkim Franjom Komaricom u Banskim dvorima, kada je potpisan i Ugovor o podupiranju obrazovnih aktivnosti Katoličkoga školskog centra „Ivan Pavao II“ u Bihaću. Tom je prigodom predsjednik Vlade naglasio da je potpora Vlade projektima u Bosni i Hercegovini konkretna i zahvalio je biskupu Komarici na doprinosu opstanku tamošnjih Hrvata.
- **6. rujna 2019.** predsjednik Vlade, u čijoj je pratnji bio ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, sudjelovao je i na svečanosti prigodom potpisivanja ugovora o financijskoj potpori projektima od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, u Tolisi u Bosni i Hercegovini. Tog je dana u Franjevačkom samostanu u Tolisi potpisano 90 ugovora za provedbu kulturnih, obrazovnih, zdravstvenih i drugih programa i projekata, iz sredstava Državnog proračuna za 2019. godinu. Na potpisivanju je sudjelovao i supredsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Dragan Čović. Predsjednik Vlade istaknuo je da projekti potvrđuju kontinuitet, sustavnost i konzistentnost hrvatske politike te dobre komunikacije; financiraju se projekti na području obrazovanja, kulture, zdravstva, stipendiranja učenika, a i brojni projekti koji podupiru vjerske aktivnosti u Bosni i Hercegovini. Naglasio je stav da Hrvatska podupire Bosnu i Hercegovinu na putu prema Europskoj uniji i na putu prema Sjevernoatlantskom savezu. Nakon potpisivanja, predsjednik Vlade se zajedno s izaslanstvom susreo s Đurom Topićem, predsjednikom Vlade Županije Posavske i drugim državnim i lokalnim dužnosnicima. Zatim je predsjednik Vlade zajedno s izaslanstvom sudjelovao na kulturnoj manifestaciji „Večer Hercegovine u Posavini“ u Orašju, na kojoj su sudjelovali i predsjednik Vlade Županije Posavske Đuro Topić, predsjednik Vlade Hercegovačko-neretvanske županije Nevenko Herceg, predsjednik Vlade Hercegbosanske županije Ivan Jozić i dopredsjednik Vlade i ministar financija Županije Zapadnohercegovačke Toni Kraljević.
- **U studenom 2019.** u Zagrebu je održan Kongres Europske pučke stranke, na kojemu je predsjednik Vlade jasno izložio stav da Hrvatska poseban naglasak stavlja na Bosnu i Hercegovinu i pruža joj potporu na njezinu europskom putu.
- **7. prosinca 2019.** predsjednik Vlade sudjelovao je na 14. večeri članova i prijatelja Udruge bosanskih Hrvata „Prsten“ i Zaklade „Prsten“ u Zagrebu. U svom je govoru istaknuo da je udruga „Prsten“ snažna poveznica između Hrvatske i Hrvata u Bosni i Hercegovini.
- Predsjednik Vlade kontinuirano je pratio aktivnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske usmjerene na postizanje sinergijskog djelovanja u zauzimanju za provedbu Deklaracije Hrvatskog sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, odnosno zagovaranja boljeg položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Euroatlantski put Bosne i Hercegovine jedan je od ključnih vanjskopolitičkih ciljeva i strateški prioritet Hrvatske. U tom smislu, stručni kapaciteti i iskustvo iz pristupanja Hrvatske Europskoj uniji stavljeni su na raspolaganje s ciljem da se pomogne Bosni i Hercegovini da ubrza svoj put prema Europskoj uniji i NATO-u gdje Hrvatska vidi budućnost susjedne Bosne i Hercegovine. Stoga se na svim sastancima s predstavnicima institucija svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini upućuju snažne i nedvosmislene poruke da Bosna i Hercegovina može računati na potporu Hrvatske njezinom približavanju Europskoj uniji i NATO-u. S tim je ciljem i na hrvatsku inicijativu sklopljen Ugovor o europskom partnerstvu između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, koji je stupio na snagu 2018. godine, i pruža institucionalni okvir za potporu koju Hrvatska pruža u procesu integracije Bosne i Hercegovine u Europsku uniju, što je u 2019. omogućilo provedbu daljnjih aktivnosti.

U okviru europskih institucija, na stručnoj i političkoj razini, Hrvatska se i u 2019. nastavila aktivno zauzimati za afirmaciju ustavnog načela konstitutivnosti naroda te za potrebu reforme Izbornog zakona Bosne i Hercegovine koja će omogućiti legitimnu zastupljenost na svim razinama vlasti, uključujući i Predsjedništvo Bosne i Hercegovine. U sklopu tih nastojanja Hrvatska kontinuirano upoznaje svoje europske partnere s položajem hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, s važnošću očuvanja ustavne strukture zemlje te sa značajem izmjene Izbornog zakona u Parlamentarnoj skupštini BiH, u skladu s Ustavom BiH te uvažavajući odluku Ustavnog suda BiH u predmetu U-23/14 (Presuda u predmetu Ljubić). Hrvatska se aktivno zauzima za približavanje Bosne i Hercegovine članstvu u Europskoj uniji pritom tumačeći kompleksnost njezina uređenja, sudjelujući u raspravama kako bi se pronašla odgovarajuća rješenja za uspješnu europsku budućnost te promičući koncept ravnopravnosti konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, kao temelj političke stabilnosti i daljnjeg napretka zemlje, te ustrajući u nastojanjima da se navedeno uključi i u službene dokumente Vijeća Europske unije.

U okviru Vijeća sigurnosti UN-a Hrvatska redovito na konstruktivan način sudjeluje u raspravama o Bosni i Hercegovini. Sudjeluje i kao članica Europske unije i u nacionalnom svojstvu te otvoreno iznosi i govori o svim problemima s kojima se Bosna i Hercegovina susreće, o nužnosti poštivanja jednakopravnosti i nediskriminacije svih triju konstitutivnih naroda te o posljedicama pojedinih intervencija međunarodne zajednice, osobito onih na štetu Hrvata. U 2019. godini održane su dvije rasprave u Vijeću sigurnosti UN-a o BiH, u svibnju i studenom.

Kroz multilateralne forume i u bilateralnoj suradnji Hrvatska o svemu navedenom izvješćuje i upoznaje članice Vijeća sigurnosti i članice Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira u BiH, što se intenzivno nastavilo i u 2019. godini.

Unutar OESS-a Hrvatska se redovito uključuje u teme koje su važne za položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini, a u Vijeću Europe redovito sudjeluje u raspravama o provedbi odluke Europskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine, u kojima naglašava kako je pri provedbi predmetne i povezanih odluka važno voditi računa o tome da svi

konstitutivni narodi i građani moraju imati mogućnost izabrati svoje legitimne predstavnike, a isto tako i kandidirati se na izborima te ukazuje na potrebu implementacije odluke Ustavnog suda BiH U-23/14.

Bosna i Hercegovina pripada među Hrvatskoj najvažnije susjedne zemlje. Zbog dužine granice, zbog hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, zbog gospodarskih veza i sigurnosti, stabilna, prosperitetna i europska Bosna i Hercegovina strateški je interes Hrvatske, koja želi graditi bilateralne odnose na temelju konstruktivnog dijaloga, međusobnog uvažavanja i poštivanja međunarodnog prava. Dinamika bilateralnih kontakata iznimno je intenzivna i sadržajna te odražava snažnu međusobnu usredotočenost u mnogim aspektima.

Tijekom 2019. godine ostvareni su sljedeći bilateralni susreti na ministarskoj razini i razini državnih tajnika:

- **25. veljače 2019.** državna tajnica u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Zdravka Bušić i zamjenik ministra vanjskih poslova BiH Josip Brkić održali su bilateralne političke konzultacije
- **3. svibnja 2019.** ministar pravosuđa Dražen Bošnjaković sastao se u Sarajevu s ministrom pravde BiH Josipom Grubešom
- **31. svibnja 2019.** potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Marija Pejčinović Burić primila je u posjet banjolučkog biskupa Franju Komaricu
- **20. rujna 2019.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman primio je u Zagrebu predsjednika HNS-a i HDZ-a BiH Dragana Čovića
- **28. rujna 2019.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman boravio je u Banjoj Luci gdje se susreo s predstavnicima Hrvata u entitetskim institucijama i s biskupom Komaricom
- **28. prosinca 2019.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman u Sarajevu se susreo s novoimenovanom ministricom vanjskih poslova BiH Biserom Turković.

U 2018. godini otvoreni su konzulati Republike Hrvatske u Livnu i Vitezu, čime je, uz veleposlanstvo u Sarajevu i već postojeća konzularna predstavništva u Mostaru, Banjoj Luci i Tuzli, osnažena hrvatska diplomatska i konzularna prisutnost na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova provodi i brojne aktivnosti u suradnji s institucijama Bosne i Hercegovine u svrhu edukacije sudionika s nacionalne i lokalne razine. Također, Hrvatska je prepoznala stratešku važnost twinninga kao jednog od instrumenata EU-a koji pridonosi jačanju i unaprjeđenju prijateljskih i partnerskih odnosa između Hrvatske i država korisnica pomoći, pa tako u Bosni i Hercegovini kontinuirano potiče institucije na twinning-projekte jer su oni jedan od razvojnih alata koji pridonose sveukupnom reformskom procesu administracije Bosne i Hercegovine. U tom kontekstu, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u 2019. godini imalo je više značajnih projekata prijenosa znanja u Bosni i Hercegovini. Nastavljena je provedba projekata tehničke pomoći kojima se putem hrvatskih stručnjaka

prenosi iskustvo europskog pretpristupnog procesa i kojima se promiču i afirmiraju europske vrijednosti u Bosni i Hercegovini. Tehnička pomoć pružena je u okviru studijskog posjeta predstavnika institucija Bosne i Hercegovine hrvatskim institucijama, preneseno je iskustvo Hrvatske na području provedbe pretpristupnih programa i projekata Europske unije.

Tijekom 2019. godine održan je niz treninga usredotočenih na izazove s kojima se suočavaju vlade zemalja jugoistočne Europe u kontekstu njihova približavanja Europskoj uniji, u kojima su sudjelovali i predstavnici institucija Bosne i Hercegovine. Poseban fokus edukacije stavljen je na pojedina područja i politike Europske unije, s usmjerenošću na prihvaćanje trgovinskih politika EU-a, monetarne politike, integracije u jedinstveno tržište, zatim na prilagodbu pravnoj stečevini na području vladavine prava i njezina učinka na reformu državne uprave te na suradnju u prekograničnim projektima.

Pomoć je pružena i kroz prijenos znanja i iskustava stručnjaka iz Hrvatske na području prevođenja i terminologije europskog zakonodavstva. Nizom edukacija u kojoj su sudjelovali stručnjaci Direkcije za europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ojačani su njihovi kapaciteti za uspostavu održivog sustava za prevođenje europske pravne stečevine.

S ciljem uspostave aktivnosti kojima bi se osnažili kapaciteti Bosne i Hercegovine za europsku integraciju, uspostavljena je suradnja sa Sveučilištem u Mostaru te je zajedničkom suradnjom i koordinacijom ostvaren program stipendiranja kojim je kandidatkinja s tog Sveučilišta upućena na poslijediplomski europski program *Master of Arts in European Interdisciplinary Studies* na visokoškolskoj ustanovi *College of Europe* u Natolinu u akademskoj godini 2019./2020. Na taj način pridonosi se jačanju akademske zajednice Bosne i Hercegovine s naglaskom na obrazovanje stručnjaka za europske integracije koji će raditi na poslovima pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji.

U okviru bilateralne razvojne suradnje Bosna i Hercegovina je najveći pojedinačni primatelj službene razvojne pomoći iz Hrvatske. U Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje 2017. – 2021. Bosna i Hercegovina je prepoznata u statusu programske države. U 2019. godini isplaćeno je 85,6 milijuna kuna za ukupno 106 projekata, a najviše se ulagalo u obrazovanje, zapošljavanje i socijalnu politiku, okoliš i klimu, demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava, gospodarstvo i inovacije, transport, poljoprivredu i ruralni razvoj te zdravstvo.

U vezi s gospodarskim odnosima, Bosna i Hercegovina je kao Hrvatskoj susjedna zemlja tradicionalno njezin značajni trgovinski partner. Robna razmjena iznosila je u 2019. godini 2,22 milijarde eura te je povećana za 5,9% u odnosu na prethodnu godinu. Po ostvarenim rezultatima u 2019. godini, Bosna i Hercegovina bila je šesti trgovinski partner Hrvatske. Hrvatski izvoz u Bosnu i Hercegovinu povećao se za 11,7% u odnosu na prethodnu godinu te je u 2019. godini iznosio 1,52 milijarde eura, dok je hrvatski uvoz iz Bosne i Hercegovine u istoj godini iznosio 697,8 milijuna eura. U ukupnoj robnoj razmjeni Hrvatske i Bosne i Hercegovine u 2019. godini, Hrvatska je ostvarila suficit u iznosu od 823,7 milijuna eura.

Najznačajniji izvozni proizvodi iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu u 2019. godini bili su: naftna ulja i ulja 28,9%, električna energija 7,6%, čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao 2,1%, Portland cement, aluminatni cement i cement troske 2,0% i dr. Najznačajniji uvozni proizvodi iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku u 2019. godini bili su: električna energija 18,2%, tkanine, rešetke, mreže i ograde od željezne i čelične žice 4,2%, sjedala 3,9%, dijelovi obuće 3,7%, aluminij u sirovim oblicima 3,3% i dr.

Hrvatski prihodi od razmjene usluga s Bosnom i Hercegovinom iznosili su u 2019. godini 436,7 milijuna eura (riječ je uglavnom o prihodima od turizma te od telekomunikacijskih, računalnih i informacijskih usluga i usluga prijevoza). Hrvatski rashodi od razmjene usluga s Bosnom i Hercegovinom iznosili su u 2019. godini 475,4 milijuna eura (uglavnom se to odnosi na rashode od turizma, usluga oplemenjivanja i usluga upravljanja i savjetovanja).

Aktivnosti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Glavnina djelatnosti koje se tiču provedbe Deklaracije obuhvaćena je djelokrugom **Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske** (dalje u tekstu: Središnji državni ured) koji uobičajeno provodi četiri programa potpore:

- Program financiranja obrazovnih, kulturnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od posebnog interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini
- Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske
- Program stipendiranja studenata
- Program potpore strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini

Program financiranja obrazovnih, kulturnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od posebnog interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini

I u 2019. godini Vlada je nastavila podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje kvalitete života Hrvata u Bosni i Hercegovini i povećavati iznos financijskih sredstava za tu namjenu. Time se jasno pokazuje značaj koji Vlada pridaje Hrvatima u Bosni i Hercegovini, osiguravanju uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji, ali i stvaranju platforme za njihov razvoj i prosperitet.

Javni natječaj za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu Središnji državni ured je raspisao 15. travnja 2019.

Vlada je na 173. sjednici održanoj 1. kolovoza 2019. donijela Odluku o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od

interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna za 2019. godinu. Za tu je namjenu osiguran dosad najveći iznos, točnije 25,8 milijuna kuna (primjerice, u 2016. godini za tu je svrhu izdvojeno 20 milijuna kuna).

Financijska sredstva raspodijeljena su za 89 programa i projekata, i to:

- 34 programa i projekta iz područja kulture – 6.820.000 kuna
- 17 programa i projekata iz područja obrazovanja i znanosti – 6.290.000 kuna
- 12 programa i projekata iz područja zdravstva – 6.120.000 kuna
- 26 programa i projekata iz ostalih područja – 6.570.000 kuna

Podržani su u prvom redu veći, strateški važni projekti koji su na dugoročnu dobrobit hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini – škole, bolnice, domovi zdravlja, studentski domovi i domovi za starije i nemoćne, infrastrukturni projekti te projekti koji pružaju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta. Prednost u dobivanju financijske potpore imali su i programi i projekti koji se provode u partnerstvu s lokalnom zajednicom u Bosni i Hercegovini, a vodilo se računa i da potpora bude zemljopisno raspoređena na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine gdje žive Hrvati.

U okviru Odluke o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, Vlada pruža potporu udrugama i ustanovama Hrvata u Bosni i Hercegovini te kroz njih osnažuje i ohrabruje hrvatski narod u njegovu nastojanju za održivim ostankom te podupire i čuva nacionalni identitet hrvatskog naroda u toj zemlji.

OBRAZOVANJE I ZNANOST

Obrazovanje, kao temelj prosperitetne budućnosti jednog naroda, jedno je od najvažnijih područja koje se kontinuirano i sustavno podupire. Gradnjom novih te i uređivanjem i dodatnim opremanjem postojećih škola, učeničkih i studentskih domova i sportskih dvorana osiguravaju se mladima primjereni uvjeti za učenje i studiranje u sredini u kojoj žive, čime ih se potiče i motivira za ostanak u svojoj zemlji. Zato su na području obrazovanja i znanosti dane potpore za izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje škola u Novom Travniku, Odžaku, Žepču, Posušju i Fojnici, zatim potpora radu Opće gimnazije u Banjoj Luci te za izgradnju igrališta za mali nogomet u Šamcu.

Isto tako, dodijeljena su sredstva za izgradnju školske sportske dvorane u Čitluku. Uz to, financirana je izgradnja i uređenje učeničkog doma u Žepču te izgradnja dječjih vrtića u Tomislavgradu, Banjoj Luci i Usori.

Sa sviješću o značenju informiranja na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini, dana su i novčana sredstva za pomoć izdavačkoj djelatnosti za monografiju 120 godina župe Nevesinje Hrvatskoj akademiji za znanost i umjetnost u Bosni i Hercegovini i Hrvatskom leksikografskom institutu Bosne i Hercegovine, te za obnovu i opremanje Radiotelevizije Herceg-Bosne. Potpora je dana i Mreži Internet portala na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini.

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

Dostupna i primjerena zdravstvena i socijalna skrb jedan je od temeljnih uvjeta za održiv ostanak i povratak Hrvata u Bosni i Hercegovini. Financirani projekti i programi odnose se na izgradnju, rekonstrukciju, opremanje i proširenje bolničkih kapaciteta, kapaciteta domova zdravlja i specijaliziranih medicinskih ustanova u Čitluku, Novom Travniku, Novoj Bili, Livnu, Mostaru i Kiseljaku. Nastojeći odgovoriti na potrebe najranjivijih skupina društva, novčana sredstva dana su za dogradnju, opremanje i uređivanje domova i drugih ustanova za starije, nemoćne i socijalno ugrožene osobe u Domanovićima, Čapljini, Mostaru, Orašju i Kiseljaku. Primjerice, tijekom 2019. godine završeni su projekti izgradnje novog dijela zgrade s hospicijem u Domu za starije i nemoćne u Čapljini i položen je kamen temeljac nove zgrade Doma zdravlja u Kiseljaku.

KULTURA

Kulturu kao značajnu odrednicu nacionalnog identiteta može se očuvati samo neprekidnom i odgovarajućom skrbi za kulturna dobra od nacionalnog interesa, njegovanjem tradicionalnih manifestacija i vrijednosti koje ta kultura baštini te uvažavanjem svih povijesnih, vjerskih i civilizacijskih činjenica koje se odnose na kulturu onog dijela hrvatskog naroda koji prebiva na teritoriju Bosne i Hercegovine. Upravo radi toga, izdvojena su novčana sredstva za izgradnju, rekonstrukciju, sanaciju, obnovu i uređenje župnih crkvi i drugih sakralnih objekata i muzeja u Bijeljini, Livnu, Tuzli, Gučoj Gori, Mostaru, Tolisi, Plehanu, Olovu, Drinovcima, Podmilačju i Unki u Bosanskoj Posavini.

Dane su i potpore za izgradnju, uređenje i opremanje muzeja, galerija, centara za mlade, knjižnica u Livnu, Tomislavgradu, Gorici – Sovićima, Mostaru, Klobuku, Stocu, Travniku, Vitezu, Širokom Brijegu, Jarama pored Širokog Brijega, Blagaj Buni i Ljubuškom te za spomen-obilježja u Livnu, Prozoru-Rami i Jajcu.

Dana su i novčana sredstva za održavanje manifestacija: „Dani hrvatskog filma 2019.“ u Orašju, „20. Mediteran Film Festival“ u Širokom Brijegu, 16. Didakovi dani 2019., „Mostarsko proljeće 2019.“ u Mostaru i West Hercegovina Fest No. 17.

OSTALA PODRUČJA

Primjerena komunalna infrastruktura u naseljenim mjestima od životne je važnosti za povratak, ali i održivi ostanak Hrvata u tim mjestima. Zato su dane potpore za izgradnju, rekonstrukciju, obnovu, sanaciju i asfaltiranje cesta u Drijenči – Gornjoj Obodnici, Šimićima, Dobretićima, Čapljini i Varešu te za izgradnju vodovodne mreže u Domaljevcu, Straži – Srebreniku i Ivančići.

U cilju stvaranja uvjeta održivog ostanka dodijeljena su sredstva za izgradnju stambeno-poslovne zgrade u svrhu demografskog oporavka i razvoja općine Ravno, obnovu i izgradnju objekata za rad udruga proisteklih iz domovinskog rata u Odžaku, izgradnju sportskih centara u Kreševu, Kupresu i Pelagićevu.

Prvi put znatnija potpora dana je i projektima koji otvaraju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta. To su projekti iz područja turizma i poljoprivrede koji, sukladno prirodnim potencijalima Bosne i Hercegovine, mogu biti pokretači razvoja cjelokupnog kraja – govorimo o Posavini, Hercegovini i Središnjoj Bosni.

U 2019. godini, potpisivanje ugovora s korisnicima potpore održano je u Bosni i Hercegovini – u prostorijama Franjevačkog samostana Uznesenja BDM u Tolisi, čije uređenje i obnovu pomaže Vlada. Time se dodatno poslana poruka i potvrda snažne usmjerenosti Vlade na još čvršće povezivanje Hrvata u Hrvatskoj sa sunarodnjacima u Bosni i Hercegovini. Na potpisivanju tih ugovora nazočan je bio premijer Andrej Plenković.

Tijekom 2019. godine završeni su i otvoreni brojni projekti realizirani uz potporu Vlade i Središnjeg državnog ureda. U nastavku navodimo samo najznačajnije:

- **7. listopada 2019.** otvoren je Arhiv Hrvatskog dokumentacijskog centra Domovinskog rata u Bosni i Hercegovini
- **27. srpnja 2019.** otvoren je Credo centar – edukativno, tehnološki i kreativni park dijeljenja znanja u Ljubuškom
- **23. lipnja 2019.** na Uzdolu u općini Prozor-Rama otkriveno je Spomen-obilježje za 134 hrvatska branitelja
- **30. svibnja 2019.** otvorena je sportska dvorana u OŠ Brišnik, Tomislavgrad
- **29. travnja 2019.** otvoren je novoizgrađeni dio OŠ Ruđer Bošković u Grudama
- **24. travnja 2019.** svečano je otvorena Šesta lamela/blok u Hrvatskoj bolnici “Dr. fra Mato Nikolić” u Novoj Biloj
- Izgrađen je vodoopskrbni sustav u naselju Potočani – Jošava u općini Odžak.

Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Putem Javnog poziva za financiranje posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske, kojoj je cilj dodatno promicati veze i jačati suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, u 2019. godini dana je potpora za 80 projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini – od različitih filmskih, glazbenih i kazališnih festivala i obnove knjižnog fonda do projekata kojima se potiče razvoj malog poduzetništva. Kroz taj program nastoji se odgovoriti i na druge potrebe Hrvata u Bosni i Hercegovini – kao što je davanje pomoći pojedincima i obiteljima koji se nalaze u teškim socijalno-materijalnim uvjetima. Na taj način, u 2019. godini pružena je potpora za 18 osoba.

Program stipendiranja studenata

Na temelju Odluke o dodjeli stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske za akademsku godinu 2018./2019. dodijeljeno je 500 stipendija pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske, od čega 100 stipendija za studente koji studiraju u Hrvatskoj (od čega su najveći broj Hrvati iz Bosne i Hercegovine) i 400 stipendija za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini. Time je dan dodatan poticaj jačanju ljudskih, obrazovnih i znanstvenih kapaciteta, a potiče se i ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Stipendije za studente pripadnike hrvatskog naroda dodjeljuju se na temelju Pravilnika o stipendiranju studenata – pripadnika hrvatskog naroda izvan Hrvatske. Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog natječaja, a sukladno utvrđenim kriterijima za dodjeljivanje stipendija. Iznos godišnje stipendije je 7.000 kuna.

Program potpore strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini

Vlada je, putem Središnjeg državnog ureda, nastavila pružati financijsku potporu institucijama od strateškog značaja za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini – Sveučilištu u Mostaru i Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru sa šest milijuna kuna te kroz Ministarstvo zdravstva i Sveučilišno kliničko bolničkom centru u Mostaru u iznosu od 40 milijuna kuna. Značaj koji te institucije imaju za opstanak i prosperitet Hrvata u Bosni i Hercegovini nemjerljiv je – od očuvanja i njegovanja hrvatskog kulturnog identiteta, stvaranja preduvjeta za društveni i gospodarski napredak, zaustavljanja odlaženja, posebice mladih ljudi, iz Bosne i Hercegovine te pozicioniranja Hrvata kao predvodnika u svim pitanjima i procesima bitnim za tu zemlju. Pravi učinak tih potpora očekujemo u razdoblju pred nama.

Dodatak: pregled aktivnosti i projekata po ministarstvima

Aktivnosti Ministarstva hrvatskih branitelja

Ministarstvo kroz aktivnosti iz svoje nadležnosti nastoji poboljšati položaj hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini ponajviše ulaganjem u razvoj i zapošljavanje. Ministarstvo sufinancira rad veteranskih zadruga u Federaciji Bosne i Hercegovine u svrhu prenošenja znanja i iskustava na području aktivne politike zapošljavanja i socijalnog uključivanja ratnih veterana, pripadnika postrojbi Hrvatskog vijeća obrane, kroz rad u zadrugama. U 2019. godini Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za sufinanciranje rada veteranskih zadruga u Federaciji Bosne i Hercegovine na temelju kojeg je sufinanciran rad 10 veteranskih zadruga dodjelom novčanih sredstava u iznosu od 974.072,47 kuna. U 2019. godini sufinancirano je i osam projekata udruga iz Domovinskog rata po javnom natječaju za udruge iz Domovinskog rata u ukupnom iznosu od 580.000 kuna te je na temelju odluka o jednokratnoj novčanoj potpori sufinanciralo osam aktivnosti u svezi s hrvatskim narodom u Federaciji Bosne i Hercegovine u iznosu od 88.600 kuna, a ujedno je sufinanciralo pet aktivnosti obilježavanja obljetnica udrugama i jednoj općini iz Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 46.000 kuna.

U 2019. godini odobreno je sufinanciranje triju spomen-obilježja na području Bosne i Hercegovine u iznosu od 440.000 kuna. Sufinanciran je i Hrvatski dokumentacijski centar Domovinskog rata u Bosni i Hercegovini u iznosu od 750.000 kuna.

Kroz te je aktivnosti, koje se odnose na provedbu Deklaracije, u 2019. godini uloženo ukupno 2.878.672,47 kuna.

Povodom obilježavanja obljetnice napada na Donje Rujane i Čelebić 23. travnja 2019. predana su odličja Reda bana Jelačića obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja Ferde Sučića te Juri Graniću, hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata, koji su ujedno bili pripadnici postrojbi Hrvatskog vijeća obrane.

Suradnja i traženje osoba nestalih tijekom Domovinskog rata važno je pitanje u bilateralnim odnosima između Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Hrvatska, putem Ministarstva hrvatskih branitelja, traga za najmanje 77 osoba nestalih na području Bosne i Hercegovine, dok Bosna i Hercegovina traži približno 120 svojih državljana nestalih na području Hrvatske tijekom Domovinskog rata. U svrhu pronalaska nestalih osoba, Ministarstvo surađuje s Institutom za nestale osobe Bosne i Hercegovine.

Kako bi se proces traženja unaprijedio na normativnoj razini te bile uređene međusobne obveze, prava, odnosi i način suradnje na institucionalnoj razini, na zajedničkoj sjednici Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj u Sarajevu 7. srpnja 2017. potpisan je Protokol o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u traženju nestalih osoba, koji je po ispunjenju unutarnjih pravnih postupaka stupio na snagu 30. svibnja 2018.

Tijekom 2019. godine održana su dva sastanka između predstavnika Ministarstva i Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine – 15. veljače u Sarajevu te 18. travnja u Zagrebu, na kojima se raspravljalo o slučajevima nestalih osoba i usklađivanju metodologije rada. Sukladno dogovoru, Ministarstvo je pripremio prijedlog Pravila postupanja za provedbu Protokola o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u traženju nestalih osoba, koja su nakon usklađivanja s Institutom za nestale osobe Bosne i Hercegovine potpisana 30. srpnja 2019.

Ministarstvo je nadležnom Institutu tijekom 2019. godine uputilo četiri pisana zahtjeva, među kojima se ističu dva zahtjeva za provedbu zajedničkih izvida na području Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo je nakon preliminarnе identifikacije nadležnim tijelima Bosne i Hercegovine isporučilo posmrtnе ostatke jednog državljanina Bosne i Hercegovine ekshumiranoga na području Hrvatske te je pozivalo predstavnike spomenutog Instituta na nazočnost i stručno promatranje prilikom terenskih istraživanja na lokacijama u Hrvatskoj od njihova interesa.

Uz navedeno, s Institutom za nestale osobe Bosne i Hercegovine Ministarstvo surađuje i na drugim projektima, između kojih se izdvaja priprema izdanja Knjige osoba nestalih na području Hrvatske te na multilateralnoj razini surađuje u sklopu provedbe Okvirnog plana za traženje osoba nestalih u oružanim sukobima na području bivše Jugoslavije, projekta Međunarodne komisije za nestale osobe. Ministarstvo nastavlja s poticanjem otvorene bilateralne suradnje te njezinim daljnjim unaprjeđenjem, a posebno s pružanjem primjera uspostavljenih kroz mehanizme Hrvatskog modela traženja nestalih osoba.

Aktivnosti Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17 i 98/19, u daljnjem tekstu: ZOHBDR) uređena su mirovinska prava pripadnika Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji. Odredbe Glave IX. ZOHBDR-a koje reguliraju navedena mirovinska prava stupile su na snagu 1. siječnja 2019. te je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) poduzeo niz mjera radi učinkovita i ekonomičnijeg rješavanja zahtjeva pripadnika HVO-a i članova njihovih obitelji. Zahtjevi za priznanje prava na invalidsku i obiteljsku mirovinu koji su podneseni na temelju odredaba Glave IX. ZOHBDR-a imali su tijekom 2019. godine prioritet u rješavanju.

HZMO poduzima mjere kako bi se trajanje konkretnih postupaka smanjilo te su tijekom 2019. godine pozvani svi osiguranici koji imaju navršena razdoblja osiguranja u Bosni i Hercegovini da podnesu zahtjev za prethodno utvrđivanje takvih razdoblja, što skraćuje trajanje postupka za ostvarivanje prava na mirovinu u objema državama ugovornicama.

U svrhu brže provedbe postupaka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, HZMO je u redovitoj komunikaciji s odgovarajućim tijelima u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti Ministarstva obrane

Ministarstvo obrane u sklopu bilateralne suradnje s Ministarstvom obrane Bosne i Hercegovine kontinuirano provodi aktivnosti usmjerene na podupiranje europskog i euroatlantskog puta Bosne i Hercegovine pružanjem mogućnosti školovanja pripadnika Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine na studijskim programima i programima vojne izobrazbe na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ te prijenosom hrvatskih iskustava pri pristupanju NATO-u i EU.

Suradnja je usmjerena na jačanje sposobnosti oružanih snaga obiju zemalja i na razvoj i modernizaciju obrambenog sektora, potporu jačanju vidljivosti i prepoznatljivosti Oružanih snaga Bosne i Hercegovine te razvoju regionalne suradnje i stabilnosti na području jugoistočne Europe kako bi se pomoglo Bosni i Hercegovini u procesu euroatlantskih integracija. Druge aktivnosti očituju se u potpori odrednicama i načelima Deklaracije Hrvatskog sabora o promicanju europskih vrijednosti u jugoistočnoj Europi i Akcijskog plana za članstvo u NATO-u. Uz to, kroz oblike vojne suradnje u okviru regionalnih inicijativa, osobito kroz inicijativu Američko-jadranske povelje (A5) te inicijativu *Central European Chiefs of Defense Conference (CEDC)* pod okriljem EU-a, značajno se podupire približavanje Bosne i Hercegovine članstvu u NATO-u i EU.

U tijeku je priprema za potpisivanje Tehničkog sporazuma između Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine o suradnji na području upravljanja krizama u svrhu razmjene informacija o prirodnim i drugim katastrofama i nesrećama.

Ministarstvo obrane kontinuirano pruža potporu vojnoj izobrazbi na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ tako što prihvaća i stipendira kadete te druge polaznike na slijedno-rastućim izobrazbama, među kojima Hrvati iz Bosne i Hercegovine imaju najveći udio. Tako je u akademskoj godini 2019./2020. nastavu na programima Vojnog vođenja i upravljanja i Vojnog inženjerstva pohađalo 16 kadeta Hrvata iz Bosne i Hercegovine, dok su na ostalim oblicima slijedno-rastuće izobrazbe sudjelovala šestorica Hrvata iz Bosne i Hercegovine.

Sukladno iskazanom interesu nadležnih tijela Bosne i Hercegovine, Ministarstvo obrane ponudilo je mogućnost školovanja kadeta iz Bosne i Hercegovine, uključujući i školovanje pilota helikoptera kroz projekt „Kadet“ u okviru Studija aeronautike na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. U akademskoj godini 2019./2020., na Hrvatskom vojnom učilištu školovala su se 34 kadeta iz Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Od 37 aktivnosti bilateralne vojne suradnje sa zemljama jugoistočne Europe koje su Oružane snage Republike Hrvatske provele u 2019. godini, njih 22 odnosile su se na suradnju s Bosnom i Hercegovinom. Taj podatak ukazuje na visok prioritet koji ima međunarodna vojna suradnja s Bosnom i Hercegovinom.

Aktivnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

Tijekom 2019. godine između Hrvatske i Bosne i Hercegovine usuglašen je tekst Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o održavanju i rekonstrukciji cestovnih mostova na državnoj granici, koji se odnosi na održavanje i rekonstrukciju deset cestovnih mostova. Potpisivanje tog Sporazuma predviđeno je za 2020. godinu i njime će se u cijelosti urediti održavanje postojećih, a i svih budućih izgrađenih graničnih mostova na rijekama Savi i Uni. Aktivnosti povezane s pripremom puštanja u promet mosta Svilaj na Savi na cestovnom koridoru Vc pred samim su krajem. Radovi su izvođeni tijekom 2019. godine, a u 2020. godini usuglasit će se tekst prijedloga Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o izmjenama Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o graničnim prijelazima. Zajednička izgradnja mosta realizirana je na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o izgradnji međudržavnog mosta preko rijeke Save kod Svilaja i priključnih graničnih dionica autoceste na koridoru Vc te je sufinancirana putem sredstava iz europskih fondova kroz Instrument za povezivanje Europe (*Connecting Europe Facility - CEF*).

Na izravnoj međunarodnoj liniji Zagreb – Sarajevo tijekom 2019. godine putnicima je bilo na raspolaganju 13 tjednih frekvencija te je prevezeno 64.000 putnika. Dva puta tjedno prometovao je i zrakoplov na liniji Zagreb – Mostar, a u 2019. godini prevezeno je 4.300 putnika.

Aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova u okviru svojih ovlasti ostvaruje suradnju s nadležnim policijskim agencijama Bosne i Hercegovine u istraživanjima ratnih zločina počinjenih na štetu Hrvata u Bosni i Hercegovini, sukladno točki 5. Deklaracije. Suradnja se uglavnom ostvaruje kroz međunarodnu policijsku suradnju posredstvom Interpola, ili posredstvom Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Izazove u suradnji s Bosnom i Hercegovinom na području istraživanja ratnih zločina otežava iznimna fragmentiranost njihove policijskog sustava, nepostojanje odgovarajućih središnjih baza podataka na području kriminaliteta i neujednačenost postupanja policijskih tijela Bosne i Hercegovine u predmetima ratnih zločina.

Nadalje, pripremljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“, broj: 102/19, stupio na snagu 1. siječnja 2020.), kojim su, između ostaloga, znatno liberalizirani uvjeti za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem za pripadnike hrvatskog naroda koji žive u inozemstvu. Izmjena Zakona o hrvatskom državljanstvu predstavlja jedan od koraka u sveobuhvatnoj prilagodbi drugih propisa potrebama Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Značajnije izmjene koje je Zakon donio, a koje se odnose na pripadnike hrvatskog naroda koji žive u inozemstvu, jesu sljedeće:

- pojednostavljeno izvođenje dokaza za pripadnike hrvatskog naroda koji ne raspolažu dokazima o osobnom izjašnjavanju pripadnosti hrvatskom narodu, ako je ta činjenica nedvojbeno utvrđena za njihove roditelje,
- omogućeno stjecanje hrvatskog državljanstva za iseljenika, pripadnika hrvatskog naroda koji se iselio s prostora u sastavu bivših država u kojima se, u vrijeme iseljenja, nalazilo i područje današnje Hrvatske te njegove potomke,
- omogućeno stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem za maloljetnu djecu čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo na osnovi iseljenja iz Hrvatske ili na osnovi pripadnosti hrvatskom narodu.

Osim toga, na posredan se način na pripadnike hrvatskog naroda odnose i zakonske izmjene kojima je:

- povećana dobna granica s 18 na 21 godinu života za stjecanje državljanstva podrijetlom osoba rođenih u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njihova rođenja hrvatski državljanin,
- omogućeno stjecanje hrvatskog državljanstva podrijetlom i osobama starijima od 21 godine života (rođenih nakon stupanja na snagu važećeg Zakona o hrvatskom državljanstvu, tj. nakon 8. listopada 1991. godine) ako u roku od dvije godine od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, odnosno 1. siječnja 2020., podnesu zahtjev za upis u evidenciju hrvatskih državljana.

Važeći Zakon o strancima („Narodne novine“, broj: 130/11., 74/13., 69/17., 46/18. i 53/20.) nema odredbe koja propisuje reguliranje boravka stranca u Hrvatskoj pripadnika hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Međutim, novim Zakonom o strancima, koji će u drugom čitanju uskoro biti raspravljen u Hrvatskom saboru, omogućuje se pripadnicima hrvatskog naroda reguliranje privremenog i stalnog boravka u Hrvatskoj pod povoljnim uvjetima.

Ministarstvo unutarnjih poslova posljednjih je nekoliko godina snažno intenziviralo suradnju s Bosnom i Hercegovinom, posebno na području upravljanja migracijama i zaštite granice. U tom je smislu 3. veljače 2019. realiziran službeni posjet Hrvatskoj tadašnjeg ministra sigurnosti Bosne i Hercegovine g. Fahrudina Radončića. Na temelju dogovora potpredsjednika Vlade i ministra unutarnjih poslova Davora Božinovića i tadašnjeg ministra Radončića o daljnjem jačanju operativne suradnje, Ministarstvo unutarnjih poslova predložilo je bosanskohercegovačkoj strani uključivanje u prijavu zajedničkog europskog projekta na području borbe protiv krijumčarenja migranata koju smo već ranije inicirali s Albanijom i Crnom Gorom. Taj je prijedlog prihvaćen te je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine nominiralo stručnjake u relevantnu radnu skupinu koja je zadužena za daljnju razradu projekta.

U svrhu što kvalitetnije bilateralne suradnje, Ministarstvo unutarnjih poslova poslalo je u ožujku 2019. godine u Bosnu i Hercegovinu jednog policijskog časnika za vezu.

Aktivnosti Ministarstva zdravstva

Vlada je u veljači 2019. godine donijela odluku o izdvajanju 40 milijuna kuna iz državnog proračuna za pomoć zdravstvenom sustavu Bosne i Hercegovine s poglavitim ciljem da pomogne Hrvatima izvan Hrvatske. Taj je novac doznačen Sveučilišnoj bolnici u Mostaru za podmirivanje dijela dospjelih obveza prema dobavljačima lijekova za potrošni i ugradbeni materijal.

Tijekom 2019. godine, Ministarstvo zdravstva sklopilo je u svrhu potpore Hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini nekoliko ugovora:

- Ugovor o financijskoj potpori za rekonstrukciju Centra za dijalizu Županijske bolnice Livno „Dr. fra Mihovil Sučić“ iz sredstava Državnog proračuna za 2019. godinu, sklopljen 12. veljače 2019. Iznos potpore: 600.000 kuna
- Ugovor (2) o financijskoj potpori za rekonstrukciju Centra za dijalizu Županijske bolnice Livno „Dr. fra Mihovil Sučić“ iz sredstava Državnog proračuna za 2019. godinu, sklopljen 20. prosinca 2019. Iznos potpore: 1.000.000 kuna
- Ugovor o financijskoj potpori za nabavu sistema za reverznu osmozu za potrebe Odjela hemodijalize Doma zdravlja Odžak iz sredstava Državnog proračuna za 2019. godinu, sklopljen 12. veljače 2019. Iznos potpore: 250.000 kuna
- Ugovor o financijskoj potpori za sanaciju krova Doma zdravlja Čapljina iz sredstava Državnog proračuna za 2019. godinu, sklopljen 12. veljače 2019. Iznos potpore: 150.000 kuna.

Aktivnosti Ministarstva turizma i sporta

Od važnijih projekata ističu se projekti prekogranične suradnje te posebice Interreg MED strateški projekt SMARTMED, u kojemu je partner Turistička zajednica Hercegovačko-neretvanskog kantona.

- Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020. Vrijednost je Programa 67.241,552 eura (EU: 85%, nacionalno: 15%) – u okviru Prioritetne osi 3 „Doprinos razvoju turizma i očuvanja kulturne i prirodne baštine“ hrvatskim partnerima dodijeljeno je 4.185.722,18 eura u šest projekata.
- Interreg MED strateški projekt SMARTMED; partner iz Bosne i Hercegovine: Turistička zajednica Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Aktivnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora trilateralni je program koji se provodi u financijskom razdoblju 2014. – 2020. godine u okviru programa IPA II. Programom je obuhvaćeno 12 županija u Hrvatskoj, 109 općina u Bosni i Hercegovini i Brčko Distrikt te 10 općina u Crnoj Gori.

Ukupna je vrijednost Programa 67.241.552 eura, od čega je 57.155.316 eura osigurano iz europskih fondova, dok nacionalno sufinanciranje iznosi 10.086.236 eura.

U ožujku 2016. godine objavljen je prvi Poziv na dostavu projektnih prijedloga na Programu.

Drugi je Poziv bio otvoren od rujna do prosinca 2018. godine. Ukupna je vrijednost poziva otprilike 26 milijuna eura, odnosno oko 22,5 milijuna eura europskih sredstava. Ukupno je zaprimljena 161 aplikacija.

Nakon što je drugi Poziv objavljen, Upravljačko tijelo i Zajedničko tajništvo održalo je sedam informativnih radionica te tri projektne klinike u sve trima državama, na kojima se detaljno objašnjavalo svim zainteresiranim prijaviteljima na koji način što kvalitetnije pripremiti projekte. Također, svim zainteresiranim prijaviteljima omogućen je dolazak u Upravljačko tijelo/Zajedničko tajništvo kako bi se pružila dodatna potpora prilikom planiranja projekata.

Interes za taj program višestruko je veći nego što ima sredstava na raspolaganju, pa je tako u toj 161 aplikaciji zatraženo više od 200 milijuna eura (više od 170 milijuna eura europskih sredstava), a na raspolaganju je bilo samo 22,5 milijuna eura europskih sredstava.

Sve tri države odlučile su još dodatno uključiti nešto više od osam milijuna eura europskih sredstava u drugi Poziv kako bi se ugovorilo što više projekata, pa je time za projekte s drugog Poziva bilo na raspolaganju nešto više od 30 milijuna eura.

S prvog Poziva na dostavu projektnih prijedloga ugovorena su 24 projekta koja su tijekom 2019. godine bila u fazi provođenja, a iste je godine većina njih i završena.

Tijekom 2019. godine provodilo se ocjenjivanje pristiglih projektnih prijedloga s drugog Poziva te je konačna odluka o odabranim projektima za financiranje donesena 30. listopada 2019. Odabrano je 30 projekata za financiranje ukupne vrijednosti više od 36 milijuna eura, a od čega gotovo 31 milijun eura iz europskih fondova. Ugovaranje projekata započelo je krajem 2019. godine i provodit će se tijekom 2020. godine.

Tijekom čitave 2019. godine tijela u strukturi (Upravljačko tijelo/Zajedničko tajništvo, Nacionalno tijelo te prvostupanjnska kontrola unutar Ministarstva regionalnoga razvoja i europskih fondova) pružala su potporu korisnicima u provedbi njihovih projekata.

Aktivnosti Ministarstva kulture

Tijekom 2019. godine sufinancirano je 12 programa (međunarodna gostovanja i razmjene) u ukupnom iznosu od 127.950 kuna.

Izvedbene umjetnosti:

- Bjelovarsko kazalište (Bjelovar): Dani hrvatskog kazališta u BiH (Vitez) 8.000 kuna
- Folklorna skupina „Kolo“ Zagreb: Neka sjaji sunce svima, di još našeg roda ima (Sarajevo, Tuzla, Žepče, Vitez) 50.000 kuna
- Gradsko kazalište Beli Manastir: gostovanje na Danima hrvatskog kazališta (Vitez) 4.500 kuna
- HNK Zadar: Zadar; Gostovanje s predstavom „Tarzan“ (Mostar) 15.000 kuna
- Kazalište Mika Živković Retkovci: gostovanje na Četvrtim danima hrvatskog kazališta (Vitez) 4.500 kuna
- Udruga Art Vita (Zagreb): monodrama „Sve što sam prešutjela“ (Mostar i Čapljina) 8.000 kuna
- Kazalište Moruzgva: gostovanja u BiH (Bihać, Široki Brijeg, Mostar, Čitluk) 19.250 kuna

Knjižnice:

- Hrvatsko knjižničarsko društvo (Zagreb): 13. međunarodna konferencija BAM 2019 (Sarajevo) 1.200 kuna

Kulturna baština:

- Etno-udruga Vrijedne ruke Vinkovci: Vuna – inspiracija kroz stoljeća (Travnik) 4.000 kuna

Kulturno-umjetnički amaterizam:

- KUD „Seljačka sloga“ Greda Sunjska (Sunja) Put u Tomislavgrad 7.000 kuna
- KUD „Turanj“ (Karlovac: 23. tradicionalne uskopaljske jeseni (Gornji Vakuf) 3.000 kuna
- Muzeji i galerije:
- Gradska galerija Antuna Gojaka, Makarska: „Pronađena ljepota“ – Izložba iz Fundusa Gradske Galerije Antun Gojak u Zavičajnom muzeju Travnik 3.000 kuna.

Aktivnosti Ministarstva gospodarstva i održivoga razvoja

Po uzoru na Hrvatsku i uz pomoć Programa za razvoj Ujedinjenih naroda (United Nations Development Program – UNDP), Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Bosne i Hercegovine tijekom 2019. godine pripremalo je „Nacrt prijedloga Zakona o unapređenju

poduzetničke infrastrukture u Federaciji Bosne i Hercegovine“. UNDP je pozvao Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta na uspostavu suradnje na izradi navedenog Nacrta prijedloga Zakona te je slijedom toga u Sarajevu održan sastanak predstavnika Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta s predstavnicima UNDP-a i Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta u Vladi Federacije Bosne i Hercegovine. Tom je prilikom predstavljeno iskustvo Hrvatske u izradi i provedbi Zakona o unapređenju poduzetničke infrastrukture, a hrvatska strana ostaje zainteresirana za daljnji nastavak suradnje u obliku razmjene iskustava i informacija te primjera dobre prakse povezanih s poduzetničkom infrastrukturom.

Dana 9. travnja 2019. ministar gospodarstva, poduzetništva i obrta Darko Horvat sudjelovao je na 22. Međunarodnom gospodarskom sajmu u Mostaru, jednoj od najznačajnijih gospodarskih manifestacija u Bosni i Hercegovini.

Hrvatska i Bosna i Hercegovina surađuju i na području vodnoga gospodarstva na temelju Ugovora o uređenju vodno-gospodarskih odnosa, koji je potpisan na razini Vlada Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj 12/96).

Bilateralna gospodarska suradnja Hrvatske i Bosne i Hercegovine dodatno je pojačana otvaranjem Ureda Hrvatske gospodarske komore u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini te Ureda u Mostaru u travnju 2018. Pružanje potpore gospodarstvenicima na tržištu Bosne i Hercegovine te pomoć pri uspostavi poslovnih kontakata između gospodarskih subjekata Hrvatske i Bosne i Hercegovine posljedično se reflektira i na jačanje lokalnog gospodarstva te na otvaranje novih poslovnih prigoda i radnih mjesta u objema državama. Rezultati prisutnosti ureda Hrvatske gospodarske komore u Bosni i Hercegovini bit će osjetno vidljiviji u godinama koje slijede.

Aktivnosti Ministarstva pravosuđa i uprave

I u 2019. godini nastavljene su aktivnosti radi jačanja suradnje nadležnih institucija Hrvatske i Bosne i Hercegovine u svrhu učinkovita procesuiranja ratnih zločina. Uz kontinuirano isticanje kroz proces Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine potrebe unapređenja nacionalnog procesuiranja ratnih zločina u Bosni i Hercegovini primjenom međunarodnih standarda i procesuiranja svih ratnih zločina bez obzira na nacionalnost počinitelja zločina ili žrtve te problematičnost primjene dvaju kaznenih zakona pri procesuiranju tih najtežih kaznenih djela, u svibnju 2019. godine održan je sastanak između ministara pravosuđa i tužitelja Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Kroz navedene aktivnosti pokušava se osigurati da osumnjičenici i optuženici za ratne zločine iz redova hrvatskog naroda ne budu u nepovoljnijem položaju u odnosu na pripadnike drugih nacionalnosti.

Aktivnosti Ministarstva financija

Carinska uprava, u sastavu Ministarstva financija, slala je u 2019. godini službenike kao kratkoročne stručnjake na rad na pojedinim projektima koji se provode u Bosni i Hercegovini (kojih nije nositelj Carinska uprava Republike Hrvatske), a kojima je cilj usklađivanje zakonodavstva i prakse, odnosno preduvjeta za usklađivanje sa zahtjevima europskog zakonodavstva na području carine. Radi se o misijama europskog Instrumenta za tehničku pomoć i razmjenu informacija (Technical Assistance and Information Exchange instrument - EU program TAIEX), projektu EUROPE AID i projektu programa Kontrole izvoza i granične sigurnosti (Export Control and Related Border Security Program - EXBS) Vlade SAD-a, koji se provodi u suradnji s veleposlanstvom SAD-a u Zagrebu, a namijenjen je razmjeni znanja i iskustava carinskih službi sa zemljama u jugoistočnoj Europi.

Aktivnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja

Ministarstvo znanosti i obrazovanja pruža snažnu potporu projektima povezanim s osiguravanjem što kvalitetnijih uvjeta za obrazovanje hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini te stoga ima potpisan Sporazum sa Sveučilištem u Mostaru o financijskoj potpori programu integracije Sveučilišta te potpori izvođenju nastave i obrazovanju nastavnika. Na temelju tog Sporazuma financirane su sljedeće aktivnosti:

- provedba nastavnog procesa i stručnog rada;
- opremanje, zakup i održavanje sveučilišnih prostorija;
- nabava stručne opreme i literature;
- pokrivanje troškova putovanja, smještaja i dnevnica nastavnika iz Hrvatske koji sudjeluju u nastavi na Sveučilištu u Mostaru;
- sufinanciranje troškova poslijediplomskih studija na sveučilištima u Hrvatskoj za zaposlenike Sveučilišta u Mostaru.

Za te je aktivnosti Ministarstvo znanosti i obrazovanja u 2019. godini izdvojilo ukupno 8.000.000 kuna.

Izvešće pripremlilo: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH

studeni 2020.